

Remissvar av Fremia över SOU 2025:74

Fremia företräder 5 000 idéburna organisationer inom civilsamhälle och Kooperation med totalt ca 150 000 anställda. Bland dessa finns idéburna aktörer som arbetar arbetsintegrerande för att bryta utanförskap genom arbete.

Famna är riksorganisationen för idéburen välfärd i Sverige och representerar idéburna aktörer, så kallade utförare, inom den offentligt finansierade välfärden. Famna har 85 medlemmar som utgörs av allmännyttiga aktörer som utför; sociala tjänster, kvalificerad vård, arbetsmarknadspolitiska insatser och individuell omsorg där allt överskott återinvesteras i verksamheten. Medlemmarna inkluderar både stora och små, gamla och nya organisationer. Bland medlemmarna finns BRIS, Röda Korset, Ersta Diakoni, SOS-barnbyar, Bräcke diakoni, Stadsmissionerna, Rädda barnen, Stockholms sjukhem, Unizon.

Vår syn på arbetsmarknadspolitik genomsyras av behoven för rättvisa spelregler, starkt integritetsskydd och hänsyn till de mindre idéburna aktörernas villkor. I linje med Arbetsförmedlingens egen analys betonar vi att felaktiga utbetalningar urholkar tilliten och snedvrider konkurrensen, vilket hotar seriösa arbetsgivare. Förändringarna som föreslås i SOU 2025:74 måste balansera effektivitet och insyn mot integritet och mindre aktörers villkor. Nya regler ska stärka rättssäkerheten, skydda personuppgifter och underlätta samverkan – utan att onödigt försvåra för mindre idéburna utförare. Fremia och Famna lämnar följande synpunkter på förslagen i utredningen.

Kontrollbesök

Utredningen föreslår att Arbetsförmedlingen ska få utökade befogenheter att göra kontrollbesök hos arbetsgivare och anordnare för att säkerställa att ekonomiskt stöd används korrekt. Vi instämmer i att effektiv kontroll är nödvändig för att motverka fusk och felaktiga utbetalningar. Kontrollåtgärder behöver utformas med respekt för proportionalitetsprincipen och rättssäkerheten. Nuvarande förslag anger att besöken får genomföras oannonserat och även utan misstanke, men endast med samtycke och så att verksamheten inte hindras i onödan. Fremia och Famna menar att dessa villkor bör tydliggöras ytterligare i lagtexten.

Arbetsförmedlingen tydligt definiera ansvar för dataskydd, t.ex. genom integritetspolicys eller regelbundna samråd med Integritetsskyddsmyndigheten.

Ställningstagande: Förslaget om ett generellt sekretessundantag för beslut om stöd **avstyrks**. Att göra alla beslut offentliga riskerar att äventyra företagens och de enskildas rätt till personlig integritet. Den integritet som dagens sekretess i huvudsak om affärs- och driffförhållanden skyddar får inte kastas bort utan tungt vägande skäl.

Förslag: Istället för att avskaffa sekretessen helt bör insyn säkras på annat sätt. Till exempel kan Arbetsförmedlingen åläggas att redovisa statistiska uppgifter om stöden eller låta myndigheter granska besluten i förtroende.

Dataskyddslag för Arbetsförmedlingen

Utredningen föreslår en ny, mer ändamålsenlig lag om personuppgiftsbehandling vid Arbetsförmedlingen som ersätter de gamla registerförfattningarna. Denna ska medge flexiblere behandling av uppgifter som är nödvändiga för myndighetens uppdrag, samtidigt som den enligt utredningen ska ge ett tillräckligt skydd för den enskildes integritet. Det är i överensstämmelse med Fremia och Famnas uppfattning att Arbetsförmedlingen behöver teknisk rörlighet, men den enskildes rättigheter får inte försvagas i praktiken.

Ställningstagande: Vi är positiva till att föråldrade bestämmelser ersätts av en enhetlig lag, men förslaget måste förenas med skärpta integritetsskydd. Den nya lagen bör uttryckligen innefatta krav på integritetsskyddsbedömningar (DPIA) vid mer riskfylld behandling och tillstånd eller tillsyn av IMY för särskilt känsliga bearbetningar (t.ex. vid massanalyser för bedrägeribekämpning). Den nya lagen ska givetvis följa GDPR (minimering, ändamålsbegränsning, lagringstid). Det bör framgå att ingen automatiserad dataanvändning får införas utan rättssäkerhetsprövning, särskilt när det gäller behandling av känsliga uppgifter eller beslut om individer.

Förslag: Lagtexten kan med fördel förtydliga att behörigheter till personuppgifter begränsas och loggas – ett förslag är att införa ett krav liknande integritetsskyddskontrollen från 2017 års IMY-granskning (att behörigheter inte får överföras mellan handläggare utan föregående granskning). Tydliga bestämmelser om gallring och arkivering behövs för att förhindra lagring av onödiga uppgifter. Vi ser också behov av att lagstadga separata regler för kompletterande uppgiftsutlämningar, t.ex. i linje med dagens 28 kap. 12 a § OSL, så att leverantörer och Kammarkollegiet kan få data de behöver utan att frånga GDPR. Dessa åtgärder sammanhåller ett starkt integritetsskydd med ett effektivt informationsutbyte i praktiken.

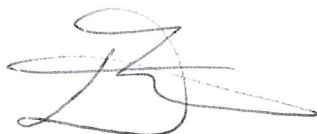
praktiken. Erfarenheter från Norge och Danmark, där informations- och vägledningskampanjer har genomförts, visar att sådana insatser kan stärka regel efterlevnaden.

Stockholm 6 februari 2026

Petter Skogar

vd, Fremia

Emma Henriksson

generalsekreterare, Famna